

Inhoudsopgave

1	Introductie	4
2	Het belang van psycho-educatie	6
3	Het herkennen van dyslexie	8
4	Diagnose dyslexie	10
5	Vergoedingsregeling	12
6	De dyslexieverklaring	13
7	Dyslexie: herkomst en hersenwerking	14
8	Dyslexie: spellen en raden	15
9	Extra hulp	18
10	Hulpmiddelen	20
11	Wanneer welk hulpmiddel inzetten	22
12	Dyslexie en regelgeving	24
13	Suggesties voor ouders	25
14	Huiswerk	28
15	Suggesties voor leerkrachten	29
16	Studeren met dyslexie	31
17	Tenslotte...	32
18	Over de auteurs	33

1. Introductie

In Nederland komen leesproblemen veelvuldig voor: ongeveer 10% van de kinderen heeft moeite om zich het lezen en/of spellen eigen te maken. Zij krijgen op school extra begeleiding.

Ongeveer 3 á 4% van de kinderen blijkt dyslexie te hebben en is aangewezen op behandeling. Deze kinderen – een didactisch resistente groep – gaan naar een leeskliniek of naar een zelfstandige praktijk waar orthopedagogen en psychologen het kind (en hun ouders) begeleiden. De auteurs werken in een eigen praktijk waar zij kinderen met ernstige dyslexie behandelen. Vaak blijkt dat de kinderen niet goed weten wat de stoornis inhoudt. Omdat het belangrijk is te begrijpen waarom het lezen niet lukken wil en ook om een reëel perspectief te hebben op de eigen (on)mogelijkheden, is het idee ontstaan een werkboekje te maken. Aan de hand van het werkboekje leert het kind over de stoornis en de gevolgen hiervan voor zijn of haar (onderwijsleer)ontwikkeling.

Er is een werkboekje voor leerlingen van het primair onderwijs en een boekje voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. Voor u ligt de handleiding bestemd voor ouders en leerkrachten/intern begeleiders. Het geeft u uitleg omtrent dyslexie, de vergoedingsregeling en biedt u suggesties voor op school en in de thuis-situatie.

Dyslexie

De laatste jaren is er veel aandacht voor dyslexie. Dyslexie is een stoornis, die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau (Stichting Dyslexie Nederland, 2008).

Dyslexie wordt gesignaleerd op school, waarna er na een periode van intensieve begeleiding en bij voldoende achterstand, onderzoek naar dyslexie kan plaatsvinden. In Nederland is er vanaf de jaren '80 veel belangstelling voor het onderkennen van dyslexie. Er is consensus over het stellen van de diagnose. Wat betreft de begeleiding van dyslexie is ondermeer het Protocol Dyslexie ontwikkeld. Het Expertise-centrum Nederland heeft instrumenten ontwikkeld om dyslectici te monitoren. Voor de behandeling van dyslexie zijn er aanzetten om tot een effectief behandelbeleid te komen.

Dyslexie valt – als voldaan wordt aan de criteria – onder de zorgverzekeringswet, waardoor kinderen gebruik kunnen maken van de vergoedingsregeling voor diagnostiek en behandeling van ernstige, enkelvoudige dyslexie. Naar de herkomst en werking van het brein bij mensen met dyslexie wordt onderzoek gedaan. Zo is er een wetenschappelijk en longitudinale studie: het Dutch Dyslexia Program (1998-2010) om te komen tot vroegtijdige onderkenning en vroegtijdige interventies voor dyslectici. Ook in mondiale studies neemt Nederland deel om meer inzicht te krijgen op gebied van dyslexie.

2. Het belang van psycho-educatie

Wanneer er bij kinderen, jongeren of volwassenen een stoornis (bijvoorbeeld autisme, ADHD, depressie) wordt gediagnosticeerd volgt er dikwijls behandeling. Een belangrijk onderdeel van de behandeling is het uitleg geven over de stoornis. Dit wordt 'psycho-educatie' genoemd. Ook bij dyslexie is het van belang om uitleg en informatie over de stoornis te geven. Meestal gebeurt dit bij het bespreken van de uitslag van het onderzoek. Het is de auteurs gebleken dat in de praktijk veel kinderen niet goed weten wat dyslexie is. Een groot aantal kinderen dacht daadwerkelijk dat ze dom waren, of dat zij dyslexie hadden gekregen omdat zij niet goed hadden opgelet. Zo ontstond het idee om een werkboekje te ontwikkelen dat stap voor stap op kind-niveau informatie geeft over de stoornis dyslexie. En het bleek te werken: steeds meer kinderen kregen inzicht in de stoornis. Daarnaast zagen wij dat de motivatie voor behandeling toenam, doordat de kinderen meer inzicht hadden waarom en waarvoor ze aan het oefenen waren.

Deze positieve effecten zijn de aanleiding geweest om het werkboekje voor een groter publiek bereikbaar te maken. Omdat ook oudere kinderen behoefte hebben aan uitleg en informatie over dyslexie en we hen ook praktische tips wilden meegeven, is er ook een boekje voor leerlingen van het Voortgezet Onderwijs gemaakt.

Betekenis van het werkboek voor de kinderen

Aan de hand van het werkboekje wordt het kind uitgedaagd en ondersteund bij het exploreren van de betekenis van de dyslexie. Doordat stilgestaan wordt bij het uitleggen en informeren over dyslexie, maar er ook handreikingen gegeven worden om te ervaren wat het met jou doet, komt er meer erkenning en acceptatie van de dyslexie. In de praktijk komt het voor dat kinderen moeite hebben er over te spreken en liever de dyslexie wegstoppen of vermijden. Met behulp van juist doorvragen wordt het kind aangemoedigd zijn onmogelijkheden en mogelijkheden onder ogen te zien.

Het werkboekje voor de kinderen in de basisschoolleeftijd is volgens een vast patroon opgebouwd: er is een stukje tekst, gevolgd door een blok verwerkingsstof. Het tekstkader geeft uitleg over de diagnose en vergroot de kennis omtrent dyslexie. Uitdrukkelijk wordt ook aandacht besteed aan de zelfbeleving en leert het kind ook positieve aspecten te benoemen.

In het blok 'verwerking' kan het kind op zelfonderzoek uitgaan, maar ook navraag doen bij anderen. Als het boekje doorgenomen is, zijn de kinderen in staat om een spreekbeurt te houden over dyslexie: een mooie afsluiter van de psycho-educatie. Als kinderen beloond worden met het diploma, zijn zij een echte dyslexie-expert geworden!

Het boekje voor leerlingen van het Voortgezet Onderwijs geeft naast uitleg ook praktische handvatten voor het gebruik van strategieën bij lezen en spellen. Ook wordt ruime aandacht gegeven aan dyslexieondersteunende (ICT) middelen.

